

Přílohy

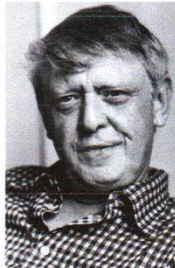
Příloha 1

Autor

Anthony Burgess (1917, Manchester - 1993, Londýn)

Vyučoval rétoriku a drama na vysoké škole, byl také středoškolským učitelem. Dále sloužil 6 let v armádě jako armádní lektor na Borneu a v Malajsii. Pracoval také jako filmový scénárista, pianista, překladatel, novinář, hudební skladatel, kritik a specializoval se na Williama Shakespeara.

Kniha

Literární druh a žánr: epika, román

Literární směr: anglická literatura 2. poloviny 20. století (kniha vyšla v roce 1962, český překlad v roce 1992)

Slovní zásoba a jazyk: kniha je psána v ich-formě, vyskytuje se zde argot, přímá řeč, časté promluvy k samotnému čtenáři, prvky ironie a alegorie, smyšlený jazyk Tynů - výrazy převzaté z angličtiny a ruštiny.

Kompozice: Chronologická. Dílo je rozděleno na tři části, kde každá z nich začíná větou „Co teda jako bude, he?“. Každá část je ještě rozdělena na sedm kapitol.

Časoprostor: 60. léta 20. století

Hlavní myšlenka díla: narůstající míra kriminality u mladých, etické a morální filozofické otázky, důležitost možnosti svobodné volby,

zkoumání lidského nitra a rozpor dobra a zla.

Děj: Hlavní postavou knihy a jejím vypravěčem je mladík Alex, který se svou partou tráví volný čas v mléčném baru Korova popíjením *moloka* (mléko s příměsí drog) a poté se odeírají do ulic města, kde napadají kolemjdoucí, vykrádají domy nebo se střetávají s jinými gangy. Jedné noci se vloupou do domu spisovatele Alexandra F., kterého zmlátí a jeho manželku znásilní. Další den se pokusí vykrást dům, ale tentokrát parta Alexe zradí, důsledkem čehož ho dopadne policie. Následně je odsouzen na 14 let vězení.

Alex se ve vězení spřátelí s kaplanem. Dostane se však do rvačky, kde zabije spoluvězně a za trest se tak stává pokusným králikem v experimentu státního regeneračního programu *Ludovico*. A tak má být vyléčen z násilných tendencí. Je nucen neustále pozorovat násilné snímky, které jsou doplněny klasickou hudbou. Aby léčba byla účinná, tak mu je podáváno *Ludovicovo sérum*, které způsobuje, že se mu při pohledu na násilí dělá zle.

Když ho propustí na svobodu, setkává se se svými starými oběťmi a ty mu jeho dřívější činy oplácí. Kromě toho potkává i své staré kumpány, kteří nyní pracují u policie a ti ho

brutálně zbijí, protože se Alex nemá šanci bránit, kvůli léčbě, kterou podstoupil. Dostane se k domu spisovatele, kterého v minulosti napadl. Ten ho nejprve nepozná a ujme se ho, protože v domě žije sám - jeho manželka po útoku Alexova gangu totiž zemřela. Posléze spisovatel však Alexe kvůli hlasu pozná, uvězní ho v bytě a donutí ho poslouchat klasickou hudbu. Alex to nevydrží a rozhodne se vyskočit z okna. Pád přežije a je vzat do léčby, kde je vyléčen i z metody Ludovico a je navrácen zpět do společnosti. Alex se nastěhuje zpět k rodičům, najde si novou partu a rozhodne se, že chce žít poklidný život.

Postavy:

Alex - vypravěč a protagonista, je mu 15 let a je vůdce gangu, miluje klasickou hudbu a násilí
Jiřík, Pítr, Tupoun - členi Alexova gangu

Alexander F. - spisovatel píšící knihu s názvem *Mechanický pomeranč*

Dr. Brodsky - vědec, který vytvořil Ludovicovu metodu

Literárně/obecně kulturní kontext: Kniha pobouřila společnost, Burgess byl obviňován z propagace násilí. Dílo je do jisté míry *autobiografické* - bylo inspirováno traumatickou událostí v životě autora. Kniha byla v roce 1971 zfilmována *Stanley Kubrickem* (*Osvícení, Lolita, 2001: Vesmírná Odyssea*).

Další významní autoři tohoto období:

George Orwell - *Farma zvířat*, 1984

William Golding - *Pán much*

Patrick Ryan - *Jak jsem vyhrál válku*

Ukázka slovníku knihy

batl - bitva
bel - zvonek
bérový - nahý
brejny - chytrý
bresty - prsa
bygin - začít
čajina - holka, dívka
čejn - řetěz
čuděsný - nádherný
decidovat se - rozhodovat se
drajovat - sušit
drajvovat - jet autem

drím - sen
drinkat - pít
fancy - představy
fír - strach
friendik - přítel
ganka - revolver
gorlo - hrdlo, krk
gud - dobrý
guljat - jít
gulliver - hlava
hedka - hlava
hirovat - slyšet
hhuman (hhumaník) - člověk
hňápec - droga

chorošný - dobrý, skvělý
kartáč - holka, dívka
kartáčení - soulož
kečnout - chytit
kúkovat - „vařit“
kvikle - rychle
lips - ret
maladoj - mladý
many - peníze
téčko s emkem - rodiče

Příloha 4

Práce s textem

„CO teda jako bude, he?“

Začínám led s tím, co je opravdu uszlzená a taková tragická část mého příběhu, bratři a jediní moji přátelé, s pobytem ve STANAZU (Státní nápravné zařízení, správně) č.84 F. Asi moc netoužíte hřívovat celej ten fisizovej a přišernej tejl o tom, jakej šok to byl pro tátu, kterej upracovanejma blažkovejma hendkama jako by hrozil Bogu na jeho nebesích, a pro mamku, která zkřivila lips a začala v mateřským žalu výt úúúúú úúúúúú úúúúú nad svým jediným dítětem, synkem ze svého lůna, a všichni byli fakt chorošně na dně. Pak přišel oudanej podmračeněj policejní soudce u nižšího soudu, kterej proti vašemu Příteli a Pokornýmu Vypravěči tolkoval nějaký strašně ostrý verdy, všechen ten fisiz a grazný pomluvy naplivaný na mě P R. Deltoidem a rožama, Bog jim žahni. Pak mě poslali do hnusný vazby mezi smelovatý úchyláky a prestůpníky. Potom byl soud před vyšším soudním dvorem se soudci a s porotou, a úplně vážně tam tolkovali pár velice velice ošklivejch verdů, a pak už Vinen a moje mamka búúúúúúúúú, když řekli Čtrnáct let, ach, bratři moji. Takže teď sem tu byl přesně na den dva roky od chvíle, kdy mě dokopali a dokejhali do STANAZU 84 F, oblíkli podle poslední věžeňský módy, což byl jeden kus oděvu z jakýsi strašně hnusný látky fisizový barvy s číslem přišitým na brestách těsně nad starým dobrým solárkem a taky z druhý strany na zádech, takže hned po příchodu sem byl 6655321 a už žádněj váš frendíček Alex.

BURGESS A., Mechanický pomeranč. Praha: Volvox Globator, 1992. 80-901226-9-8

1. Pokuste se úryvek zasadit do kontextu kompoziční výstavby knihy:

začátek 2. části knihy

2. Najděte alespoň tři jazykové prostředky / tropy a figurey:

epileton ironie přirůdění
metafora eufemismus

3. Najděte alespoň tři příklady Jazyka Týnů a pokuste se je vysvětlit (+ přiřadit, ze kterého jazyku pocházejí):

hřívovat = slyšet
frendíček = přítel / kamarád
tolkovat = mluvit

4. Popište svými slovy události popsané v úryvku:

Příběh o tom, jak ho uvěznil a o tom, jak to probíhalo.
Popisuje reakci rodičů a to jak se stal pouhým vězněm

5. Popište způsob, jakým vypravěč hovoří ke čtenáři:

Snaha o zaujmání, snažil se to popisovat s nadsázkami, ne vážně. Vkládal o vážných věcech

Příloha 5

E.

Dotazník pro studenty:

1. Dnešní seminář mi přišel užitečný - ^{4x} ANO - SPÍŠE ANO - SPÍŠE NE - NE

2. Knihu Mechanický pomeranč bych si chtěl/a přečíst - ^{4x} ANO - SPÍŠE ANO - SPÍŠE NE - NE

3. Pokud jste na 2. otázku odpověděli kladně, chtěli byste si knihu Mechanický pomeranč vylosovat při maturitě z ČJ, pokud ano, proč? - ANO - SPÍŠE ANO - SPÍŠE NE - NE
^{1x} (odpovídejte, prosím, jednotlivě) ^{3x}

4. Pokud jste na 2. otázku odpověděli záporně, proč? (odpovídejte, prosím, jednotlivě)

- ⊕ Zaujaly nás všechny filmy a referace na simpsoni.
- ⊕ Prezentace nás přesvědčila o přečtení knihy.
- ⊕ Dalšími jsme tomu věnovat pozornost.

„Dobrota vychází zevnitř, dobrotu si volíme. Pokud člověk ztratí možnost volby, přestává být člověkem.“
- Anthony Burgess, Mechanický pomeranč